

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
hirdetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó
Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Életpályák.

Néhány nap múlva megjelenik mindenfelé az iskolák s a családok legfőbb gondját képezi a pálya megválasztása. Régi baja az a mi társadalmunknak, hogy minden ember, kinek egy kevés vagyona van, szereti urnak nevelni gyermekét s ezen úri pályák közül különösen a hivatalnokság bir nagy vonzerővel, mert bizony kellemes állapot az, ha az ember minden hónap első napján megkapta az ő fizetését. Ezzel szemben egy jó módu kereskedő, iparos vagy földbirtokos tekintetbe sem jöhet. Ezen speciális magyar felfogás első eredménye az, hogy sokkal több a tanult ember, mint az állás, vagyis a szellemi proletárság évről-évre szaporodik. Sok képzett ész pusztul el így az irodák dohos levegőjében, míg más pályán talán hasznos tagjai lettek volna a társadalomnak. Szóval az ország, de különösen a nagyobb városok telve vannak oly tudományos pályára készült, végzett ifjakkal, kik állást nem kapva, kénytelenek évek során át, mint díjnokok megkeresni kenyerüket, míg

ha kereskedő, iparos vagy katonai pályára lépnek, régen tisztességes pályához jutottak volna. Régi szomorú igazság az, hogy mi magyarok rendkívül büszke náció vagyunk, ha apánk kis hivatalnok volt, nekünk már derogál kereskedőnek, vagy iparosnak lenni, katonák meg nem lehetünk, mert a hadsereg német.

A kormány hiában nyitja évenként a temérdek különböző szakiskolát, melyeknek egyedüli célja az, hogy az ifjuság egy részét a tudományos pályától elterelve, minden életpályára hasznos polgárokat képezzen, azért mégis azt kell tapasztalnunk, hogy a magasabb színvonalon álló tudományos tanintézetek teltömödtek. A katonai pályától — értve a közös hadsereget — a mi különben igen vitéz és lovagias ifjuságunk valósággal irtózik, pedig az igen természetes dolog, hogy abban a német szellem csak addig uralkodhatik, míg a magyar elem nem lesz benne tulnyomó. Mihelyt közös hadseregünk tisztí karában több lesz a magyar, mint a más nyelvű, önként értetődik, hogy legyen bár a szolgálati nyelv

német — a szellem csak magyar lehet.

A nem régiben kelt hadügyminiszteri rendelet által újabb tér nyílik a magyar ifjuságnak, hogy az eddig elhanyagolt katonai pályát keresse fel s ezzel sok ezer magyar ember tisztességes kenyérkeresethez jut s ezzel is csökkenteni fogja a hivatalokból kiszorultak nagy tömegét. Szükségesnek tartottuk erre a pályakeresők figyelmét felhívni.

Politikai hírek.

Külföld.

A szerb hazaárulók. Az újvidéki Zastava durva támadásokkal telt cikket közöl Milán király, Nikolajevics miniszterelnök, a haladópartiak és Ausztria-Magyarország ellen. A cikkből, melynek czíme: A szerb hazaárulók, azt állítja, hogy az 1382. év augusztusának végén a haladópartai kormány, melynek élén Garasanin állott, Ausztria-Magyarországgal konvenziót kötött, mely Szerbia érdekei ellen irányul. Ezt a konvenziót ez évi augusztus hó végén meg kellett volna újítani. Hogy ezt elérhessék megkísérelték, hogy a radikálisokat erre megnyerjék, de ezek a hazaárulást visszautasították és a konvenziót nem akarták aláírni. Ezért Milán király haza jött, megbuktatta a radikálisokat és meghívta a kormányra Niko-

lajevics és dárthiveit, kik késnek nyilatkoztak arra, hogy a konvenziót Ausztria-Magyarországgal megújítják, habár az Szerbia elárulása.

Miután a miniszterelnök a cikkből tartalmáról tudomást vett, egy magyar riporter előtt a következőket jelentette ki:

„Kijelentem, hogy mióta én kormányzom Szerbiát, nemcsak hogy nem tudok oly konvenzióról, mely Szerbia és Ausztria-Magyarország között fennállana, hanem, hogy az eme konvenzió fennállására vonatkozó hírek a legotrombább hazugságok. Az utolsó 12 évben a kormányon liberálisok és radikálisok váltották fel egymást és ha Ausztria-Magyarországgal konvenzió állott fenn, úgy ezek az urak, mint gentleman-ek, hivatva vannak arra, hogy e felől nyilatkozzanak. Felhatalmazom önt, hogy szavaimat közlétegye. Politikai szerencsejátékosok és gyávák rágalmazók azok, kik azt a hírt terjesztik világgá, hogy Szerbia és Ausztria-Magyarország között állítólag fennálló konvenziót megújítanak. — Igenis, politikai szerencsejátékosok és gyávák rágalmazók azok, kik ezáltal engem a nép előtt gyűlöletessé akarnak tenni. Az Ausztria-Magyarországgal való konvenzió fennállásáról szóló hírek nem egyebek hazugságnál és mende-mondánál.

A mostani kabinet politikája tisztán meg van jelölve. A mi a külgügyi politikát illeti, már többször volt alkalmam kijelenteni, hogy arra törekszünk, hogy Ausztria-Magyarországgal és az összes szomszédos államokkal a legjobb egyetértésben él-

TÁRCZA.

Hogyan kell tárczát írni.

— Utasítás kezdő tárczairók számára. —
Írta: **Hevessi Jenő.**
(Folytatás és vége.)

A közmondás azt tartja, hogyha a „vége jó, minden jó...”

Azért a végre különösen is vigyázni kell.

Teszem fel: ha az egyik írójelölt hősét egy határos jelenetben elbuzgatja a hősnőtől, aztán elküldi a legsötétebb Afrikába hittérítőnek, a hol a vadak természetesen reggelire feldarabolják, míg Juliáját eleskutatja egy magányosan álló kolostor komor falai közé, a hol ez kénytelen ifjú életét a világ örömeiről lemondva, visszavonultan, buzgó imádságban töltöni: akkor az olvasó azzal teszi le a lapot, hogy az az író még nem volt szerelmes, mert másképp nem csináltatna szereplőivel ilyen nagy bolondságot.

Ha pedig a történet végéig szerel-

meskedéssel töltötte el az időt, akkor aztán az ugynevezett „jó barátok” besugásai következtében hirtelen megkerül és szó nélkül lelővi imádkozó hölgységét, aztán pedig egy kétségbeesett „Isten veled világ és benzinnel kitisztított szalonkabátom!” kiáltással valamelyik mély kutba ugrik, akkor ráfogják az íróra, hogy egy nagy pazarló, mert akkor öngyilkosította le szereplőit, mikor már háromszor is ki voltak a pap előtt hirtelve, a mi igazán nagy pazarlás ebben a pénzszűk, defecizus világban.

A harmadik ugyan nem kedveli a rémes jeleneteket, de azért valakit mégis ki kell kergetnie ebből az árnyékvilágból Abrahám kebelébe.

Ez már a lakodalmat is megületi a boldog szerelmesekkel és a pohár javában eseng, zene vigan zeng, esznek isznak az éhes vendégek, vigadoznak az ifjak, midőn a nagy melegen hirtelen összeszik az örömanya, kiölti mérges fullánkját az ifjú férjre és úgy meghal, hogy csupa gyönyörűség nézni!

Van-e a széles világon olyan ember, a ki akkor, midőn a fiatal férj

boldogságán örvend, rá nem fogja az íróra, hogy annak van már — anyósa?

Hanem az már igazán a külözköddési hajlam non plus ultrájára mutat, a mit egy másik író művel, hogy berontatja hősét a török szultán felfrissített háremébe, elraboltatja a szépséges leányzókat, aztán ráadásul magához veszi még a százhatvan leányzó — anyját is...

És mit mond ilyenkor az olvasó, kedves kezdőíró ur?

Az egyik rész azt, hogy ön meg érdemi, hogy ha nem is olyan sok, de legalább is — tíz eleven anyósa legyen; a másik rész pedig, hogy nem toll való az ön kezébe, hanem igenis ön való a Kozarek kezébe!

Ugyisint nem ajánlható a befejezésnek az a módja sem, a melyet pedig sokan követnek:

„Morajló patak mellett, viruló lombok közt, a hol a madarak vig esiesergése, hangos danája tölti be a léget és a szellő halk suhanással repül a fák dus lombjai között, áll egy rózsákkal befutott kis házikó. Ajtajában áll a boldog paradicsom ura,

egy napbarnította arcú férfi, édes gyönyörrel legettetve két szemét a lugasban szendergő piczi escesemőn. Mellette pihen szépséges ifjú neje, kit jobban szeret mindennél, életénél, jobban a Dárius kincsénél, mert a vagyon elveszthető, de az ártatlan, igaz szerelem — soha!...”

Ez eléggé poetikus vég és a mellett a szentírás azon szavainak is megfelel, hogy:

— Légyen békesség a földön!

De még sem ajánlatos, mert ráfogják, hogy Beniczky-Bajza Lenkét utánozza.

Azért tehát nagyon vigyázni kell a befejezésre, mert ettől függ minden.

Legjobb ajánlható a befejezésnek az a módja, a mely a valószínűség legkisebb látszatával sem bír.

Például, ha azt írja az illető, hogy egy ifjú házaspár léghajóval indulván a nászutra, a göncözlészekér rudja kilyukasztotta a gömb oldalát, mire a szorgos háziasszony dühében megkoppasztotta a soroglyában gubbaszkodó fiastyukot; akkor az olvasó tapsolni fog elragadtatásában és azt mondja, hogy írója egy ragyogó fantáziával megáldott úri ember.

jünk és a legbarátságosabb viszonyt tartjuk fenn és ha ezt nyíltan kijelentem, úgy semmiféle konvenzióra nincs szükség. Még egyszer ismétlem, hogy a liberálisok és radikálisok, kik az utolsó 12 évben az ország sorsát intézték, szóljanak nyíltan és mondják meg a világnak, hogy mi a való a konvenziót illetőleg. Politikai színenek azok, kik e híreket terjesztik, legyenek bár liberális vagy radikális korifeusok is."

A gépek befolyása a mezőgazdaság emelésére.

A nagy iparban a kézi munkát sokkal előbb és gyorsabban váltotta fel a gépmunka, mint a mezőgazdaságban. Ennek megvannak a maga természetszerű okai. A földmivelő általában conservatív ember, ki az újításokat csak akkor teszi magáévá, ha azok haszna már nyilvánvaló. Különbözőben is a gazdaságban az emberi kéz oly komplikált munkákat végez, hogy annak géppel való helyettesítése a legzsenszerűbb és legkölteletesebb szerkezeteket teszi szükségessé. Azonkívül a mezőgazdasági gépek — még az egyszerűbbek is — oly drágák, hogy azoknak beszerzése nagyobb tökélet igényel, a mi pedig a kisbirtokosnak nem mindig áll rendelkezésre. Így azután nincs mit csodálkoznunk azon, ha a gépek a kisebb gazdaságokban csak lassan hódítottak tért és habár Magyarországon az utóbbi néhány év alatt a mezőgazdasági gépek páratlan nagyszámban terjedtek el, mégis igen nagy még ama kisebb gazdaságok száma, melyek a gépmunkát egyáltalában nem ismerik.

Pedig a mezőgazdaság mai válságos helyzetében főleg a gépeket kell azon eszköznek tekintenünk, mely a javulásra módot nyújt. Mert a nemzetközi kereskedelmi viszonyok oly kedvezőtlenek, hogy a buza hallatlan alacsony árának emelkedése rövid időn belül épen nem várható. A

rosz áralakulások már évek óta tartanak és a föld hozamának ily viszonyok melletti fokozására és így a jövedelem szaporítására csakis a rationalisabb földmégmunkálás vezet, a mit természetesen első sorban a mezőgazdasági gépeknek kiterjedtebb alkalmazásával fogunk elérni.

Buzakivitelünket köz tudomásulag főleg az olesó amerikai buza ütötte agyon. Mindenesetre bámulatos dolog, hogy a nagy szállítási díjakkal terhelt amerikai buza a magyar buzával itt Európában előnyösen konkurálni tud. Hogyan lehet ez? Erre azt feleljük, hogy ezt az amerikai farmerek az ő kiterjedt mezőgazdasági gépeiknek köszönhetik és annak, hogy a gépmunkát a gazdaságban a legkiterjedtebb módon alkalmazzák. Hogy a gépek mily befolyással voltak az amerikai termelés emelésére, azt mutatja ama körülmény, hogy a kéveketőgép feltalálása óta a buza aratása megkétszereződött. Amerikában jelenleg évenként több mint 100,000 kéveketőgépet gyártanak.

A mezőgazdasági gépek hazája Amerika és itt a földmivelés a gépmunka rationalis és kiterjedt alkalmazása mellett egészen különös irányt vet, mely lehetővé tette, hogy Amerika buzával egész Európát elárasztathatta. Mert a gépmunka egyrésztől olesó mívelést tesz lehetségessé, másrésztől pedig a föld hozamát jelentékenyen fokozza.

A mezőgazdaságban a gépmunka elterjedése egész forradalmat idézett elő és teljesen megváltoztatta a mívelési rendszert. Hogy ez a változás mily nagy mérvű, azt legjobban tapasztalhatjuk, ha szemlét tartunk a keleti államok mezőgazdasága és a nyugati és közép-európai országok földmívelése felett. Az előbbiekben, hol a gépmunkát alig ismerik, minden a kezdetleges állapotban van, a termelés nem tud emelkedni, míg az utóbbiakban, hol a mezőgazdasági gépek kiterjedt alkalmazást nyernek, a föld hozama az utolsó évtizedben megkétszereződött, sőt néhol megháromszorosodott.

Amerika a legeleatansabb példáját nyújtja annak, hogy a gépmunka a mezőgazdaság emelésére mily hathatós befolyással van. Ki van mutatva, hogy Amerika nemzeti vagyonának páratlan szaporodását főként kitűnő mezőgazdasági gépeink és ezek kiterjedt alkalmazásának köszöni.

Nálunk Magyarországon a mezőgazdasági gépek az utóbbi években örvendetesen terjednek s ezzel kapcsolatban a gazdasági gépgyártás is szépen felvirágzott. Már a kisebb gazdaságok is gépekkel dolgoznak, ha másképp nem, hát kölcsön veszik a gépeket.

Nem győzzük gazdáinknak eléggé figyelmükbe ajánlani a gépek alkalmazását, mert a mai nehéz idők mellett csakis így lehet a föld hozamát fokozni, a mi a jelenleg alacsony árak mellett a gazdára nézve életbevágó dolog.

Irodalom.

Irodalmi arcképek.

I.

Jakab Ödön.

A ki végigfuttatja tekintetét a „Fővárosi Lapok” újabb évfolyamainak lapjain, majd minden lépten-nyomon találkozik a Jakab Ödön nevével. Az ismert költő ennek az előkelő lapnak a munkatársa; ir belé novellát is, de verseket legfőképpen. Megéneklé az élet apróbb, mindennapi eseményeit, emlékeztet ir hírnöves férfiak halálakor, sokszor jelentéktelennek látszó dolgokat szélesít ki szabatosan gördülő rimokban összefüggő egészzé. A nyelve is egyszerű; dagályos pleonasmusoktól, aradozó, keresett eljárástól teljesen ment. És ez adja meg költői műveinek főbeütést. Valósággal tolla hegyéről folyik a dal; de azért nagy gondossággal és alapos kigondoltsággal ir.

Összegyűjtött verseit újabban a Franklin-Társulat „Nyár” ezimen adta

ki. A csinosan bekötött, aranyos díszítésű kötet lapjain Jakab Ödön költeményeinek színe-java van gondos válogatottsággal egybefoglalva. El is kapkodtak nagy hamarosan a könyvárusoktól.

De az eszmedus poéta neve már az előtt is ismert vala.

1884-ben „Székely Históriaiák” című novelláit adta ki a Franklin-társaság, két évvel később a „Marosszéki Történetek” láttak napvilágot; mindkettő páratlan a maga nemében. A székely pórnép érzékszínű, keresetlen nyelvével, egymás között használatos, tősgyökeres kifejezéseit aligha tudta eddig más író hasonló eredetiséggel ellesni, fel-fogni, visszatükröztetni, mint Jakab Ödön. Az ember szinte maga előtt látja azokat a jó ezondraposztós, állig kötött nyakravalós atyafiakat, — nyelvcsodák, szöttek rokolyába öltözött menyecskeket, a kik történeteinek alakjait képezik, melyeknek minden sorában zibongó élet eleveníti meg a fekete betűket.

A következő pár év alatt folytonos szorgalommal dolgozott tovább egy nagyszabású művét, mely 1888-ban „Pusztulás útja” cím alatt jelent meg egy fővárosi társulat kiadásában. Ugyanez időben „Szegény Radóné” és „Galambdi Péter” színdarabjai adattak elő vidéki színtársulatok által, mely alkalmakkor lelkesült tanítványai nyílt színpadon díszes babékoszoruval ünnepelelték a szerzőt.

Jakab Ödön már a középiskola padjairól ismertté tévé nevét az olvasóköröség előtt. Felsőbb iskoláit elvégezve, előbb Pancsován, később hosszabb ideig Déván tanárkodott, s hivatalos állásának elfoglaltságai mellett is szakíthatott magának annyi időt, hogy most, — életének teljes virágjában, — méltó büszkeséggel tekinthet vissza elért sikerre.

Téglás Béla.

Ugyisintén el lesz ragadtatva akkor is, ha azt olvassa, hogy egy ökölnyi kis szabólegényt a sétatéren úgy megcsipett egy szunyog, hogy az areza — elefánt nagyságúra dagadt fel, vagy pedig, hogy Szegeden a finánczok és végrehajtók tiszteletére bankettet rendeztek a Kötsönös Rókusok.

Mikor aztán a tárcza ilyen hihetetlenül pompás módon be van fejezve, akkor be kell tenni egy erősen összegyűrődött borítékba, kuszált vonásokkal reá kell írni a címét és vigyázva, nehogy tévedésből reá ragasztásuk a bélyeg, bedobandó a postán.

Ha a szerkesztő olyan vakmerő lenne (mert a szerkesztők között akad néha igen vakmerő ember is), hogy a tárczát egy hét leforgása alatt sem közölné, akkor perrel kell őt megfenyegetni.

Ily módon a dicsőség valósággal villamos vasuton közel és több mint bizonyos, hogy a kezdő író rövid idő múlva — híres, felkapott ember lesz!

REGÉNYCSARNOK

Haida.

— A „Székelyföld” eredeti regénye.

Írta: Hajdó Ödön.
(Folytatás.)

— Erre nézve tehát ép oly követet tudunk, mint előbb.

— Igaz, de azt hiszem, hogy maga az álom-intelről szólna, hogy ezen utat el ne mulasztuk.

— Miért?

— Figyelj kérlek: az álomban a tenger is szerepelt, és a dervis jónője azt mondá, hogy ezen ifju, kit a ciprus erdőből látott kijönni, férje lesz. Hát nem a tengerre kőszülünk és nem épen azért, hogy méltó férjünk helyezhessük el?

A muezzin helyeselni látszott ezt a logikát.

— No, lásd — lelkesült tovább az anya — én így fogom fel az álom értelmét, sőt leányom is így gondolkodik, ki már nekem utközben nyilatkozott is. Nemde Haida? — Fordult a muezzinné merengő leányához.

Haida a kerevet támlájára támaszkodva, mely gondolatokba volt merülve. Rendkívül jól esett a tudat, hogy Allah neki szép, csinos férjét szánt. Azt hívé bizonyára a koreai fejedelem lesz az és repesve várta a pillanatot, melyben utra kelhet s midőn anyja kérdésére fölriadt merengéséből, kitörő örömmel tette meg nyilatkozatát atyjának.

Jól van — mondá meglehetősen dörszölve kezét a muezzin — miután határozottak, elmegyek holnap és megmondom Fakardin Ezrának, hogy meheni fogtok. Oh, miért Allah nagy és hatalmas!

V.

Az ulemánál.

Jóllehet Bajazedné a dervis büvös szobájában átélte esemény megvisele s még annak hatása alatt állott, nem feledte el az előző napon fölbontott levél tartalmát s türelmetlen kíváncsisággal sietette férjét, hogy le ne készenek a délután 2 órakor indulandó hajóról.

Nem akarta halogatni az ulema felkeresését, hogy mihamar bizonyosságra jusson.

Alig végezték el ebédjüket, kézen fogta a muezzint s kisiettek a hajóállomáshoz, hova épen jókor érkeztek.

Csak annyi ideje volt, hogy megváltotta a jegyet Halkinba s helyet foglaltak, már fölronták a hidat s a hajó utnak indult.

Élénk eszmécsere fejlődött ki ketjük között, míg átsiklottak a Hercegszigetekre, Halkinba s a tervezgetéseket csak a megérkezés szakította félbe.

Különös jó érzés támadt Bajazedné kebelében, midőn meglátta a szülői házat, mely most már az övé, rendkívül jól esett, hogy viszontláthatta annyi év után.

Epen olyan most is a kedves otthon, nem változott meg az a semmi. Epen úgy kuszik a repkény futó indája föl a sodrony huzalokon és ugyanolyan lombkoronákat alakít az ablakok fölött, mint akkor.

Ugy nézi hosszan, merőn s gondolatai az eltűnt édes multra tévednek elkalandozva a gyermekélet gondatlan örömein. Visszaképzeli magát abba a korbá, fölujulnak azok a régi kedves emlékek s önkénytelenül könyek tolnak szemeibe.

Nem állja meg, oda szalad, megragadja a kapu szép művi vaskilincset, de nem enged az, ellenáll a kísértetnek — zárva van.

Csalódottan fordul meg, rátekinthet férjére s egy mély sóhajjal elnyomja

TANÜGY.

Jelentése

M. Székely János közdivásárhelyi község isk. igazgatójának az 1893—94. isk. évről.
(Vége.)

III.

Ép testben lakik az ép lélek. Fontos egészségügyi szabály, nagy életigazság. Az iskola igyekszik ezt szem előtt tartani s a tanulókat ily értelemben nevelni. Hogy az elemi iskola az egészségügyi tudnivalók közlését illetően is nagyon szűk körben mozoghat, azt mondani is felesleges, az a dolog természetéből folyik. De a mit lehetett, azt megtettük; a mit a körülmények megengedtek, azt gyakorlatba is átvittük. A tisztaság úgy a tanteremben, mint a tanuló testét és ruháját illetően, főgondját képezte a tanítótestületnek.

A szellőztetés által nyert tiszta levegő, mint az élet egyik főfeltétele, a hűléstől való mikénti óvakodás, a mértékletesség evésben és ivásban stb. gyakran képezték megbeszélés tárgyát, tanításunk anyagát. Ezek pedig fontos tudnivalók városunkban, hol a közegészségügy még mindig nem részesül az azt megillető gondozásban.

Az elmúlt iskolai év egészségi állapotát tekintve, az a tanulókra nézve nagyon kedvezőtlen volt. Csaknem az egész évben uralkodott változtatva különféle járványos és ragályos betegség. De ápr. 16-ára már oly nagy mértéket öltött, hogy a hatóságnak egy egész hónapra be kellett szüntetni a tanítást. Különösen a kanyaró és difteritisz dühöngött nagyban. 110—130 gyermek hiányzott az iskolából naponta. A veszélyes betegségek aránylag kedvező lefolyásuk voltak; a tanulók közül meghalt 4 leány és 1 fiu, összesen 5.

Iskolánkat dr. Déli, miniszteri kiküldött szemorvos 1893, nov. 20-án meglátogatta s úgy találta, hogy a tanulók közül 11-en egyiptomi szembetegségben szenvednek, és pedig 5 fiu és 6 leány. Ezek egész év foly-

felujult emlékeit, azokat az emlékeket, melyek férjért szépnek, fiatalnak tüntették fel s a másik pillanatban oda megy hozzá, szeretettel fogja őt, a most már görnyedt aggot, karon s megindult hangon, mintegy sugva mondja fülébe: menjünk az ulemához.

Fehér Adissa hirneves jogtudós volt, birta a török előkelőségek bizalmát s irodája egyike vala a leglátogatottabbaknak. A nyarat rendszeren Halkinban töltötte, hol vasszorgalma révén tetemes vagyont szerzett. Pompás nyaralóban lakott s ilyenkor irodáját is oda helyezte át Stambulból. De azért ott is tartott egy megbízható ulemát, ki ottani ügyeit önállóan végezhetette.

Három neje volt, kiket nagyszámu eselődéssel vett körül s kényelem szerető ember lévén, busás jövedelméhez mérten nagy lábon élt.

Magas szikár alakja abban a helistrop színű kaftánban, mely elválatlan kelleke volt öltözetének, annyira imponált, hogy alig vette észre valaki arcának kellemetlen külsejét, ha csak részletesebben meg nem vizsgálta.

(Folyt. következik.)

tán rendes gyógykezelésben részesültek s többen közülük teljesen ki is gyógyultak.

A város főorvosa: dr. Sinkovits Ignác havonként megtette látogatását, s így az egészségre való felügyelet hiányt nem szenvedett.

Az újraoltandók, valamint a be nem oltottak névsora március 27-én a tekintetes tanáchoz beterjesztetett s oltásuk tényleg végre is hajtott.

A tek. iskolaszéknek az iskolánk iránt tanúsított ügybuzgóságáért, a tanulótöbbség iránt mutatott jóindulatáért köszönetet mondva, kérem zárójelentésem tudomásul vételét.

Ujdonságok.

— **Személyi hir.** Háromszékvármegye főispánja hatálykai Potsa József ur a hét folyamán Kézdi-Vásárhelyt időzött a közigazgatási hivatalok ügykezelésének megvizsgálása végett. Megvizsgálta a közdi járási szolgabírói hivatalt és a városi tanácsot. A vizsgálat naponként reggel 6 órakor kezdődött s este ért véget s pénteken végződött be.

— **Tartalékosok bevonulása.** Megelőnkült nagyon a város, bevonultak az őszi gyakorlatra a tartalékosok, szám szerint mintegy 300-an. Az itteni zászlóalj eddigi létszáma 200 ember volt s így körülbelül 500 katona van jelenleg K.-Vásárhelyt. A honvéd lakotanya rendkívül szűk volta miatt a legénység legnagyobb része ezuttal is a városban van elszállásolva, mi nagy teherként nehezedik a polgárságra. Bizony nagy ideje lenne valami módon ezen a dolgon is segíteni. E tárgyhöz közelebből bővebben fogunk hozzászólni.

— **Gözfürdőnk építése,** melyet tudvalevőleg a helybeli takarékpénztár épített — most már gyorsan halad előre. A falak már nagy részben elkészültek s pár nap alatt tető alá kerülnek s ha az időjárás kedvez, míg az őszi hidegek bekövetkeznek, a külső munka egészen elkészül, s így talán már a télen át fog adatni a használatnak. Megyénk főispánja is — itt időzése alkalmával — többször megtekintette az építkezést, s megelégedését fejezte ki úgy a terv, mint a munka gyors haladása felett.

— **A király útja.** Az őszi hadgyakorlatok alkalmából 6 felsegének küszöbön álló utazására vonatkozó részletekről Bécsből oly közlemények hoztak nyilvánosságra, melyek sok, lényeges pontjukban egészen valótlanok. Ő felsége — miként illetékes oldalról jelentik — szeptember 2-án reggel fél 8 órakor érkezik Ischlből Landskronba, hol a gimnázium épületében száll meg s még aznap megtekinti a Langer-féle arany- és ezüstáru gyárat, szövészakiskolát és a lövöldet. Szeptember 6-án este 7 órakor ő felsége Lembergbe utazik, hova 1-én d. e. 10 óra 50 perczkor fog megérkezni. Az az állítás, hogy a katonai attechék ő felségét Lembergbe kísérik, valótlan. 11-ikén este 8 órakor ő felsége különvonattal Schönbunnba utazik, hova 12-én d. u. 1 óra 35 perczkor fog megérkezni és szeptember 13-án Bécsnek 1683-ban a törököktől való felszabadítása emlékére készült emlék leleplezési ünnepélyén jelen lesz. Szeptember 15-ikén este 8 óra 13 perczkor ő felsége Budapestre utazik, hol vasárnap, szeptember 16-án délelőtt a delegációk fogadtatása történik. Ő felsége csak hétfőn, szeptember 17-én reggel 5 óra 10 perczkor utazik Budapestről különvonaton Nagy-Marosra, hova 6 óra 10 perczkor fog megérkezni, 6 perczcel később érkeznek oda a Bécsből különvonaton jövő Arnulf bajor herezeg, Ferencz Szalvátor főherezeg

és az összes katonai attechék. Innét déli 12 órakor utaznak Balassa Gyarmatra, a hol a király még az nap fogadja az udvari méltóságokat, a papságot, a tiszteket, a hatóságokat és egyidejűleg Hont- és a szomszéd vármegyék küldöttségeit. Ő felsége szeptember 18., 19. és 21-ikén részt vesz azután a 4. és 6. hadtest hadgyakorlatain és szeptember 21-én este 8 óra 30 perczkor hosszabb tartózkodásra Gödöllőre utazik.

— **A hivatalos lapból.** A földművelésügyi miniszter Háromszékvármegye közigazgatási előadójává dr. Sinkovits Ottót nevezte ki. — A sepsiszentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatói helyettes Péter Gyulát az ottani m. kir. adóhivatalnál alkalmazásban álló gyakornok-jelöltet, ugyanoda díjtalan gyakornokká nevezte ki. — Az igazságügyminiszter Perényi Ferencz dícsőszentmártoni járásbírósi aljegyzőt folyó évi júl. elsejétől kezdődőleg a XI-ik fizetési osztály 1-86 fizetési fokozatába léptette elő. — Alberti és Szentkovics közdivásárhelyi kereskedők ellen a csőd megnyitattott. Csődbiztos Máthé Albert törvényszéki bíró, tömeggondnok dr. Bánffy Zsigmond, bejelentési határidő szeptember 26.

— **A m. kir. honvédelmi miniszter** közzé teszi, hogy Imreh Benedek brassói 24. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak, a tiszti rendlokozatról kért lekötésnése elfogadtatott.

— **Tüz.** Kovásznán e hó 23-án déli 12—2 óra között az Alszegeben tűz ütött ki. Három csűr tele gabonával és takarmánnyal égett el. A tűz keletkezésének okául bosszút emlegetnek. A csendőrség egy férfit és nőt le is tartóztatott. A kár 1793 frt, biztosítva két gazdánál 200 frtig volt.

— **A kovásznai fürdő-részvénytársaság** augusztus 22-iki gyűlése a részvényesek kellő számbani meg nem jelenése miatt nem volt megtartható.

— **Kézdi-Vásárhely** városi ítmérési jog kártalanítása ügyében hozott törvényszéki ítéletet a jogosult polgárok közt most osztják ki. Figyelemztetjük polgártársainkat, hogy a végzés C. pontja alá többen vannak olyanok sorozva, kik Geréb János ügyvédnek felhatalmazást nem adtak. Ezek ne mulasszák el törvényes időben felelőzéseküket beadni, különben tetemes ügyvédi jutalékok lesznek kénytelenek fizetni jogosok nélkül, sőt egy fufangos pörtől s azzal járó költségektől meg lesznek kímélve.

— **Értesítés.** A közdivásárhelyi közs. elemi fiu- és leányiskolában az 1894/5-ik iskolai évről szóló beírások f. évi szeptember 1. 3. 4. 5-ik napjain d. e. 8—11 óráig s délután 2—4 óráig intéztetnek el. A javító, esetleg felvételi vizsgálatok 6-án 8—12 óráig fognak megtartatni. A kijavító, esetleg felvételi vizsgálatot akar tenni, köteles a kitűzött idő előtt 2 nappal alatt irt igazgatónál bejelenteni. Felvételi s illetőleg beírási díj 75 kr. A szegények, szegénységi bizonyítvány előmutatása mellett, ezen díjból csak 15 krt kötelesek fizetni. Kézdi-Vásárhelyen, 1894. augusztus 24 M. Székely János igazgató.

— **Értesítés.** A közdivásárhelyi kantai róm. kath. gimnáziumban az 1894—95. tanévre a beíratások szept. hó 1. 2. 3-ik napjaiban, a javító-, pótlás felvételi vizsgák aug. hó 29. 30. 31-ik napján tartatnak. Szeptember 4-én nyitattik meg az új tanév isteni tisztelettel, a tanulók elrendezésével s a tanórarend kiosztásával. A rendes előadások szeptember 5-én kezdődnek. Az ujonnan jelentkező tanulók mult évi iskolabizonyítványukat, keresztleveleket és orvosi bizonyítványt kötelesek bemutatni arról, hogy a himlő ellen sikerrel oltattak vagy hogy az utolsó 5 év alatt himlőt állottak ki. Kézdi-Vásárhely, 1894. augusztus hó 24-én. Az igazgatóság.

— **Tüz.** Zágónban e hó 19-én d. u. 1 órakor a báró Szentkereszt-féle szérűskertben ismeretlen okból tűz támadt s pár óra alatt a lángok martaléka lett 1200 kalangya ős-gabonának 12 kazalban elhelyezett szalmája, tőrek és polyvája és két szénakazal, melyekben 21 szekér széna volt. Elégett a mintegy 2000 frt értékű nagy csűr s abban 70—80 szekér széna s gazdasági eszközök. Nyolce kazalt, melyekben 50 szekér széna van s a csűr közelében levő egyéb gazdasági szerelvényeket a nagy szél daczára is sikerült megmenteni s ez által a tűz tovább terjedését meggátolni, mi főleg annak köszönhető, hogy a gyorsan érkezett szivó-nyomó fecskendő a közelben levő patakból bőven szállíthatta a vizet. A leégett épület a báró Szentkereszt Zsigmondé volt, a benne és körülötte levő termények pedig a Beczasi József tulajdonai voltak. Biztosítás mindkét részről történt, de a megfelelő értékben jóval alól. A kár 3500 frtra bizon tehető. A papolezi önkéntes tűzoltó-testület hét tagja Imre Mózes parancsnok vezetése alatt egy hidroforral gyorsan segítségül érkezett s a tűz lokalizálásában derekasan közreműködött, a miért fogadják Zágón község köszönetét.

— **Örömhír a dijnokoknak.** A dijnokok anyagi viszonyainak kérdése az utóbbi időben sok oldalú megbeszélésre adott alkalmat és a panaszok sok részben jogosultak is. E panaszok okait a magyar kormány intenczióinak megfelelőleg mi hamarabb el fogják oszlatni, vagy legalább tetemesen kevesíteni. Wekerle miniszterelnök, mint pénzügyminiszter mindenekelőtt arra törekszik, hogy a dijnokok állása annyiban állandósíttassék, hogy nekik egy bizonyos felmondási idő biztosíttassék, oly felmondási határidő, a mely megbetegedés esetében is lehetőleg tán még nagyobb mértékben érvényben legyen. A pénzügyminiszter intencziója szerint azonkívül a jövőben azt is lehetővé tennék a dijnokoknak, hogy bizonyos hosszabb szolgálati idő után nyugdíjképesek is lehessenek és hogy oly hivatalnok állások betöltésénél, melyekre megvan minősítésük, a hosszabb idő óta működő dijnokok elsőbbségi joggal birjanak. A mi pedig a földolgot, t. i. a dijnoki illetmények felemelését illeti, a pénzügyminiszter napidijai fokozatos emelésére el van határozva úgy, hogy erre a célra a jövő évi költségbe egy részletösszeget már fölvesszenek.

— **A munkaszünet megszegése.** A „Pesti Hírlap” tekintet nélkül a Szent István napi munkaszünetre, megjelent hétfőn is. A rendőrség megindította Légrády Károly, a Pesti Hírlap főszerkesztője és kiadója ellen az eljárást és ma már el is ítélte Légrády Tivadart, a főszerkesztő öcsését és helyettesét 200 forint pénzbírságra. Légrády az ítéletben megnyugodott.

— **A kik nem csókolódnak.** Uj-Jerseyben egy esomé szép leány összeállt és együletet alapított. Az egyület létalapja egy oly fogadalom, mely, ha az együleti tagok elszaporodnak, egy pár év alatt Uj-Jerseyben föl fogja bősíteni a férfiakat. Az egyület tagjai kötelezik ugyanis magukat, hogy sem nem adnak, sem nem fogadnak el csókot, mivel a csók nem szép és egészségtelen!... Oh, hová visznek utaid, nőemancipáció?

Hasznos tudnivalók.

A jég ezélszerű felaprózása. Így nyáron a házi használatra szánt jeget, rendszerint holmi kalapáccsal, baltával vagy ilyesmivel szokták szétzúzni, a mi eltekintve az okozott zajtól, már azért is kellemetlen, mert az apró jégdarabok ütése közben szanaszét pattognak. Sokkal kényelmesebben és szebben elaprózhajjuk a jeget, ha arra egy erős tűt vagy kést állítunk s arra ütünk rá. Ilyen módon a legvastagabb jégdarab is egy pillanat alatt és igen szépen széthasad.

Szalmakalapok tisztítása. Az elpiszkolódott, természetes színű szalmakalapot igen szépen kitisztíthatjuk a következő módon: először jól megkeféljük száraz, éles kéfével, azután pedig előveszünk egy lágyabb kefét, melyet ezítrőlme mártunk s így keféljük végig a kalapot. Mikor ez megvan, akkor beállítjuk a kalapot egy sötét szekrénybe, vigyázva, hogy a napfény oda ne hatoljon s így tarjuk jó tíz perczig. Ekkor me-

gint kivesszük a kalapot s egy kényvirágba mártott flanel ronggyal jól bedörzsöljük. Az ily módon kezelt kalap színe olyan lesz, mintha csupa új volna.

Hirdetések.

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 frt-65 krig — valamint fek ete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositio és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér- és vámmentesen a privát megrendelők lakására **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Máriaczei Gyomorcseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és átlánosan ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, feljúltság, savanyu felbőffés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkákiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös, szűkülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejjátásnál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorrhoideknál. Említett bajknál a **Máriaczei gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszer-tára
Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”

Kolera-járvány alkalmával, ennek meggátolása előtt szabályokhoz mindenki szigorúan alkalmazkodjék, melynélfogva azon meggyőződésre fog jutni, hogy van szer a kolera ellen és hogy bizonyos fogók, észszerű alkalmazás mellett mindenki megmenekül magától ebbeli megbetegedéstől.

Különösen figyelemmel kell lennünk beállandó emésztési zavarokra és szék-dugulásra. Az egészséges emésztés csakis a rendszeres életmód, minden az emésztésre károsan ható nehéz étel nélkülözése, főleg a gyomornak s egyáltalán minden meg-hűléstől való óvakodás által érhető el. Az egészséges emésztést leginkább az ismert Brody E. gyógyszerész „Máriaczei gyomorcseppek”-jei tartják fenn, melynek rendkívüli gyomor-erősítő hatása van. A „Máriaczei gyomorcseppek” emésztési zavaroknál és elnyálkásodásnál, mint kitűnő szer van elismervetve s számos év óta a legkedveltebb házi szer a családoknál, különösen hirtelen beálló betegségeknek, mind első segély.

Kapható minden gyógyszer-tárban üvegekben (melyeknek Brady E. aláírással kell ellátva lenni) használati utasítással a 40 és 70 kr-ért.

5-10

BODOKI MATILD-FORRÁS

különösen kötött szénsavban és szénsavas natriumban rendkívül gazdag

kristálytisztá égvényes vasas savanyúviz.

Elsőrangú aczel-forrás!

A világforgalomban legfolségesebb, legolesőbb és legogészségesebb — megfelelő szakértelemmel természetesen kezelt — a maga nemében páratlan savanyúviz.

Legfolségesebb borviz!

A gyomor és az idegrendszer bántalmainál, vérszegénységen alapuló betegségeknek és női bántalmaknál páratlan hatású gyógy-ital!

Egy literes üveg víz ára üvegcseréléssel 4 krajczár.

Kapható:

Kézdi-Vásárhelytől **Kupán József** urnál főraktáron, továbbá minden ásványvíz kereskedésben és vendéglőkben.

Tisztelettel **GYÖRGY JÓZSEF** a forrás kezelője.
(Háromszékmegye) **BODOK** (Háromszékmegye)

10—

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában
felvétetnek.

Főraktár: Budapest, 1894. augusztus 1-től saját házbán VI., Váci-körút 57^a sz.

KÜHNE EDE

gazdasági gépgyár Mosonban, (alakult 1856-ban)

ajánlja általánosan kedvelt, egyszerűségében felülmúlhatlan s több mint 14.000 példányban elterjedt

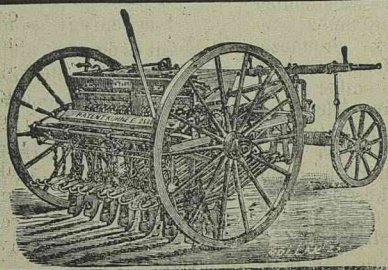
HUNGARIA DRILL és JUBILEUM DRILL

sorvetőgépeit leszállított áron.

Hegyes, hullámos területre „**MOSONI DRILL**” legújabb, legegyszerűbb sorvetőt.

Sack-féle ekék, két és többvasú ekék. Laacke-féle szántóföldboronák 12-féle nagyságban.

Laacke-féle kedvelt rétboronák. Rosták. Konkolyozók. Kifűző szelők magtár-rosta (33 frt), meglepő

munkakapasság.
VENTZKY-féle FÜLLÉSZTÖK.
Szecska- és repavágók stb.
Árjegyzékek bérmentve.
Főraktár:
BUDAPEST, 1894.
augusztus 1-től saját ház VI., Váci-körút 57^a

EGY NYOMDÁSZ TANONCZ
e lap kiadóhivatalában
felvétetik.